

DATUM
2017-10-23
ERT DATUM
2017-06-27

DIARIENR
2017/161-4
ER BETECKNING
S2017/03349/FST

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

På lika villkor! – delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)

Statskontoret avstyrker utredarens förslag om att ge Myndigheten för delaktighet (MFD) ett fortsatt ansvar för vissa frågor inom hjälpmedelsområdet. Statskontoret anser att MFD:s uppgifter inom hjälpmedelsområdet helt och hållet ska överföras till Socialstyrelsen. Vi anser vidare att kunskapsutveckling kring fritidshjälpmiddel inte är ett statligt ansvar. Vi utvecklar skälen för vårt ställningstagande nedan. I övrigt avstår Statskontoret från att lämna synpunkter på utredarens förslag eftersom dessa främst rör landstingskommunala förhållanden.

Statskontorets tidigare myndighetsanalys av MFD visar på överlappningar inom hjälpmedelsområdet

Statskontoret genomförde 2016 en myndighetsanalys av MFD (2016:18) på regeringens uppdrag. Vår analys visade att MFD:s arbete med välfärdsteknologi och Socialstyrelsens arbete med hjälpmedel var överlappande. Regeringen hade gett både Socialstyrelsen och MFD särskilda uppdrag som liknade varandra. Uppdragen till MFD låg inte heller i linje med regeringens intentioner om att myndigheten skulle arbeta sektorsövergripande. Vi ansåg att det även fortsatt skulle uppstå gränsdragningsproblem mellan myndigheterna så länge ansvaret var delat.

Statskontoret bedömde också att de resurser som MFD ägnade åt välfärdsteknologi utgjorde en oproportionerligt stor del av verksamheten i förhållande till den sektorsövergripande roll myndigheten var tänkt att ha på funktionshinderområdet. Välfärdsteknologi var inte heller någon nödvändig förutsättning för att myndigheten skulle kunna utföra sina uppgifter på sektorsövergripande nivå. Statskontoret föreslog därför att Hjälpmedelsutredningen skulle pröva om MFD:s uppgifter inom välfärdsteknologi kunde föras över till Socialstyrelsen, liksom andra hjälpmedelsrelaterade uppgifter, såsom upphandling av ledarhundar och en stödfunktion för assistanshundar.

Ansvaret för ledar- och assistanshundar borde också ha prövats

Statskontoret noterar att utredaren i sitt betänkande inte har prövat frågan om hundar som hjälpmedel. Statskontoret anser dock att även denna fråga bör ingå i en prövning av hur ansvarsfördelningen mellan olika statliga myndigheter ska se ut på hjälpmedelsområdet.

Utredarens förslag om ansvarsfördelning mellan MFD och Socialstyrelsen är otydligt

Statskontoret anser att utredarens försök att särskilja det som Socialstyrelsen och MFD ska göra inom hjälpmedelsområdet inte är tillräckligt tydligt för att tidigare problem med dubbelarbete mellan myndigheterna ska undvikas. Statskontoret menar att det är svårt att göra en åtskillnad mellan hjälpmedel som ska användas i hemmet och närmiljön, och som därmed är Socialstyrelsens ansvar, och hjälpmedel som ska användas utanför hemmet och närmiljön, och som då faller under MFD:s ansvar. I praktiken kan sannolikt de hjälpmedel som förskrivs även användas på fritiden utanför hemmet och närmiljön.

Tveksamt om de hjälpmedel som MFD ska arbeta med är ett statligt ansvar

Även om det skulle vara möjligt att dra en tydligare skiljelinje mellan Socialstyrelsens och MFD:s ansvar har Statskontoret svårt att se att kunskapsutveckling om den typ av hjälpmedel som MFD föreslås få ansvar för är ett statligt ansvar. Utredaren ger exempel på områden där hjälpmedel skulle kunna vara MFD:s ansvar: båtliv, jaga vilda djur och motions- och sportverksamhet. Statskontoret menar att kunskapsutveckling kring denna typ av hjälpmedel kan vara en lämpligare uppgift för det civila samhället. Kunskapen om tillgängliga hjälpmedel för specifika aktiviteter och funktionsnedsättningar bör vara större inom de olika handikappförbunden med deras respektive specialinriktning än vad den kan förväntas vara hos en statlig myndighet. Av detta resonemang följer också att Socialstyrelsen inte heller bör få ansvar för kunskapsutveckling om fritidshjälpmedel i det fall MFD:s uppgifter inom hjälpmedelsområdet förs över till Socialstyrelsen.

Andra myndigheter arbetar redan med de hjälpmedel som MFD ska ansvara för

I Statskontorets myndighetsanalys av MFD framkom att andra myndigheter såsom Post- och telestyrelsen (PTS), Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) också arbetar med kunskapsutveckling inom hjälpmedelsområdet. Detta gäller i synnerhet digital teknik, något som även MFD i huvudsak har arbetat med under de

senaste tre åren. MFD ska enligt utredarens förslag inte ansvara för hjälpmedel som beviljas som arbetshjälpmedel och inte heller hjälpmedel som används i skolan. Statskontoret bedömer att MFD:s utrymme för att bygga upp en unik kunskap inom hjälpmedelsområdet är alltför begränsat för att vara meningsfullt, i vart fall om man vill undvika överlappningar mot andra myndigheter.

MFD:s kärnuppdrag blir tydligare utan välfärdsteknologi

Statskontoret står fast vid sitt tidigare förslag om att MFD:s uppgifter inom välfärdsteknologi, inklusive frågor om hundar som hjälpmedel, bör föras över till Socialstyrelsen. Enligt Statskontoret är välfärdsteknologi och hundar som hjälpmedel ingen nödvändig förutsättning för att MFD ska kunna genomföra sina sektorsövergripande uppgifter. Om ansvaret för dessa områden förs över till Socialstyrelsen kan MFD koncentrera sig på sitt kärnuppdrag att vara en sektorsövergripande kunskapsmyndighet på det funktionshinderspolitiska området.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Michael Kramers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Michael Kramers